

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 3 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 3 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecsegház földsz. a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszert

Nyitási: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethet helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. Egyébütt a postahivatalok utján.

Hadüink külföldön.

○) Harmadik éve járja, hogy felelős magyar ministeriumunk van.

Már eleve rossz jelnek vettük, hogy hadügyministerünk nem neveztetett ki, sőt még e szó is: „hadügyminister“ gondosan kerültetvén, a honvédelmi minister teendőit a ministerelnök vállalta el; tudván, hogy annak minél kevesebb dolga lesz.

Nem voltunk tehát a honvédelmi minister tevékenysége iránt valami rózsás reményekkel eltelve.

Azonban mégis azt hittük, hogy magyar és státusférfiu létere gyorsabban fog és tud jó eredményt felmutatni a nemzetnek, ha már nem azon téren is, hogy önálló, vagy ha tessék különállni, s magyarul vezénylendő hadseregünk legyen egyszerre; de legalább arra nézve, hogy a hadseregben szolgáló fiai a hazának, ebben a „mindent megnyertünk“ alkotmányos világban, haza jöhessenek, s ne legyenek kénytelenek idegen országokban sanyarogni, s nemzeti érzésükben német szabályok hatása alatt, többet többet veszteni.

Mindhiába várjuk a boldog időt, hogy a magyar ezredek mind haza jöjjenek.

Lassan megy az, táblabírói csiga léptekkel.

És ne gondolja senki, hogy e miatt csak türelmünk vész; ne gondolja senki, hogy ezen rendszabály miatt, mely fiainkat eltartóztatja hazánkban, csak is a munkás kezeknek tölünk elvonásában volna veszteségünk.

Sőt nem is egyedül abban rejlik veszteségünk — a mi pedig magában is kipótolhatatlan — hogy a nemzeti szellem hatása alól elvonatván, idegen érdekek befolyása alá tereltetnek a hadseregben külföldön levő fiaink; hanem sokkal fontosabb, nemzetgazdászati, sőt nemzetéleti föltételek szenvednek e miatt annyira, a mint tán hirtelen nem is gondolnók.

Ugyanis fájdalommal kelle tudomásul vennünk, hogy az osztrák hadseregben, mely fiainkat is magában foglalja, a halandóság halálatlan magos arányban áll, a legtöbb európai államok seregeiéhez képest.

Mig Ausztriában 1000 katonára évenként 28 halott esik, Franciaországban 19, Belgiumban 14, Poroszországban alig 7 haláleset fordul elő évenként 1000 katona után.

Ha ezen nagy halandóság okát egy részben a rossz egészségtelen kaszárnyákban és rossz táplálékban találjuk is: tagadhatlan, hogy a legfőbb ok az éghajlati viszonyokban keresendő. Idegen helyen az egészség gyorsabb és több ízben esik változás alá, és a betegség is erősebb, következőképpen a haláletetnek sűrűbbnek kell lenni.

Vegyük már most, hogy az osztrák hadseregben 300,000 katona van Magyarországból való; s vegyük az ezerre eső 28 halottnak csak felét, középszámítással: úgy talál-

juk, hogy évenként legalább 4,200 magyar katona hal el külföldön az osztrák hadseregben, a klimatikus viszonyok miatt, mely szám tíz évre 42,000-et, s 50 évre 210,000-et tesz.

Most már, ha még ezen számnak is a felét vesszük, s világosan látjuk, hogy a nemzetből ötven éven által csak a miatt, hogy külföldre hurczoltatnak katonáink, idegen éghajlat alá, több mint 100,000 magyar vész el; számítsa ki akárki, hogy nem nemzetölő rendszer-e az, hogy a magyar katona idegen helyeken tartatik?

Kiszámíthatlan károk folynak innen.

Csoda, hogy ez a magyar nemzet még véggép el nem pusztult.

Minden másképp volna, ha önálló, független, felelős magyar hadügyministerünk és önálló magyar hadseregünk volna.

Dicsérje aztán valaki a birodalmi paritást, közöstügyes kiegyezést és a delegatiót!

Ujdonságok.

= Utczai szerencsétlenség. Ma reggel 7 óra után Papp Sándor fiakkeres kocsis a nagyujtaczán hajtott végig szekerével azonban a lovak a Gellért ház előtt levő földhányás által megijesztetve megbokrosodtak, s a kocsis Szarka György a szekérről leesett, s a lovak örült vágatással nyargaltak végig az utcán, az istrángokat elszakítván a szekeret is elhagyták, s a piacon a kenyérvásárba rontottak, ott többeket legázoltak, míg végre Szencsik Péter nevű kocsis megragadta a gyeplőt és megfékezte a lovakat. Nagyobb sérülést három egyén kapott és pedig Győry Mihály csősz a czukorgyárból 60—65 éves egyén; ennek jobb homlokán ökölnagyságu zuzódás, jobb szemszegletén 4 krajczáros nagyságu helyen szakítottott seb, bal szemén is nagyobb zuzódás, száján alól felül sebek, s nyakán is nagy sérülés észleltetett. A szerencsétlen a Bika féle nagyujtaczai bormérő helyiségbe vitetett, hol is D. városi orvos érkezéig jeges vízzel borogatattott, s aztán a kórházba szállítottott. Nagyobb sérülést kaptak még: Váradiné kenyérsütő és egy 8 éves fiugyermek. Ez egy hét alatt a második szerencsétlen eset, mit a lovakra való nem eleendő felvigyázat okozott, felhívjuk a hatóságot, hogy ily gondatlan kocsisokat, kik az emberéletet veszélybe ejtik, érzékenyen megbüntettesse.

— Az emlékkert társulatnak f. é. sept. hó 9-kén d. u. 4 órakor választmányi ülése leend.

= Színészeink nem sokára körünkbe érkeznek. A mint legközelebb értesültünk az ohajtvá várt vendégek f. hó 22-én tehát két hét múltán fognak Váradtól bucsut venni. Az első előadás f. hó 25-én lenne. — Legközelebb értesülést szerzünk az ujonnan szerződött tagok, valamint mindazek felől kik a jövő idény alatt színházunknál szerződve

lesznek. — Reméljük, hogy a színházunktól bucsut vett elsőbrendű tagok helyett az intendantura megfelelő helyettesítő erőkről fog gondoskodni.

= Boda János férfiruhaüzletébe egy jó családból származott 13—14 éves fiu mint gyakornok felvétetik.

Figyelmeztetjük mindazokat, kik a Nagyváradon felállítandó árvaház tőkéje gyarapítására kibocsátott sorsjegyek birtokában vannak sziveskedjenek Antalffy Lajos városház alatti óra- és szivarkereskedésében sorsjegyeiket előmutatni, és az ott letett sorshuzázi ivet megtekinteni.

— Beküldetett hozzánk a debreczeni ref. főiskolai értesítvény 1869-ik iskolai évről. A főiskolában tanított a folyó évben 31 tanár és 77 elemi tanító. Tanulók száma az akademiában 1-ső félévben 537, 2-ik félévben 457, középszám: 497, a gymnasiumban: 1-ső félévben 624, a 2-ik félévben 596, középszám: 605; a polgári iskolában 1-ső félévben 65, a 2-ik félévben 55, középszám: 60; az elemi iskolában 1-ső félévben 559, a 2-dik félévben 705, középszám: 532; összesen, középszámmal: 1794. — Pályamunkák jutalmazására és ösztöndíjakra 34 alapítvány szolgált forrásul számos tanuló részére, azonkívül a tápintézetben mintegy 110 tanuló, az Andaházy-Szilágyi intézetben 10 tanuló, innepi követségi javadalomban 180, tandíjmentességben s zenedei díjnélküli tanításban sok ifju részesült. — A főiskola számára 76, a természettani gyűjtemény részére 15 pont alatt elsorolt értékes ajándékok és nagyobb szerű szerzemények foglaltatnak Érettségi vizgát tettek jó sikerrel 88. — A folyó évi iskolai beiratások october 1—8-dik napjáig tartanak.

— (Beküldetett) Kérelem. A helybeli daleylet kormányzó választmányához. Miután városunkban a daleylet egy idő óta nem oly rendszeresen működik mint azelőtt, nagyon kérjük a kormányzó választmányt, s derék elnökét, hogy a mostan ugy is nemsoká bekövetkezendő évi rendes közgyűlés elé terjesztene egy módosított új rendszert elfogadás végett, mely által ezen egylet egészen átalakulna, s azon szabályától, mely a helybeli lakosok kívánalmaival, kivált kirándulások alkalmával megegyezik, soha el ne térjen, egyszersmind gondoskodjék arról is, miszerint az egyletben a működő és pártoló tagok között az alap és a háziszabályok pontjai szigoruan megtartassanak, az egyleti tagok felvétele is az alapszabályok pontjai szerint történjék, megfogja látni a tisztelt választmány, ha ezen rendszert, vagyis átalakulást létre hozandja, városunk polgárai örömmel fognak sietni ezen egyletbe belépni; de egyszersmind figyelmeztetjük a tisztelt választmányt, miszerint jó népszerű karnagyról, valamint az alelnök ur mellé igazgatóról is gondoskodni méltóztassék

Debrecen 1869
67-73. n. sz.
a hírből

53, 54. n. sz.
hírből

n
sz
m
m
s
ri
ik,
is-
iui
gy
is,
gy
na-
ak
és
ol-
ik,
ra,
dó
ó-
n,
s
n-
o-
n-

mivel az alelnöki állomás jobb volna, ha igazgatóval cseréltetnék fel, ki az egyetben a tanórák alkalmával megjelenék.

Az egyetire nézve egy zencértó egyén megnyerése valóban nagy előny lenne.

Nagyan kérjük tehát a tisztelt kormányzó választmányt, méltóztassék kérésünket meghaladni, s egyetünket, ha lehetséges volna városunk díszére virágvá tenni. Debreczen, szeptember hó 4-én, 1869. a daleylet több volt tagja.

□ (Beküldetett.) Tiszteit szerkesztő ur! Megütközéssel (!) olvastam a „Debreczen“ 48 számában azon cikket — mely Csányi Kornelia kisasszonynak műkedvelői fellépését s ebben különösen azt, hogy „német szövegű dallal köszöntött be“ éies (?) bírálat alá veszi.

Mellőzni akarom, hogy a kisasszony magát Bécsben épen énekesnői pályára képezvén, rövid itthon tartózkodásán az iránti kegyelemből műkedvelőként fellépésével — minden mellék tekintet nélkül kedves emléküvé tette; s nem említem, hogy egy műkedvelői előadást, — különösen ha azzal még jótékony cél is van öszveköve, bírálni nem szokás¹⁾ és felesleges: ez alkalommal csak azt vagyok bátor a t. cikkirő becses figyelmébe hozni, hogy a művészetben nincs nemzetiség.²⁾ És a midőn Csányi Kornelia kisasszony itteni első fellépésével valamely ismert ugyan, de épen azért az unalomig hallott mű helyett Webernek örökbeesü, de azért tudtommal sem Pesten a nemzeti színpadon, annál kevésbé itt Debreczenben elő nem adott Oberonja egyik legkedvesebb, s művészi iskolázottságot kívánó dallamát részben megismertetőleg bemutatta: azzal, hogy a dalműnél különben is lényegtelen szöveget magyar fordítás hiányában — mert tudtommal a kérdéses dalmű szövege még magyarra áttéve nincs — németül énekelte, nézetem szerint sem a cikkirő által kissé kiméltlenül emlegetett kegyeletet, sem Debreczen műértő közönégét, sem különösen a hazafiságot — mely szerintem nincs a nyelvhez köve³⁾ nem sérthette.

Kár volt tehát itt mélyebben fekvő indokokat firkészni, s egy valódi hivatással bíró és emellett valóban igyekezetre és előhaladásra mutató törekvést bírálni egy műkedvelőnél akkor, midőn cikkirő maga emlékeztetik, hogy épen színházunk egyik volt szerződött tagja Morzsay Emma többször énekelte idegen szövegű dallamot magyar színpadunkon⁴⁾ anélkül, hogy azért nevezett énekesnőnek eljárását gáncsolni vagy ezért szükségeslen politikai okokat firkészni bárkinek is — ki csak kissé műértő, eszébe jutott volna.

E kis megjegyzésemmek becses lapjában helyet kérve kitünő tisztelt maradtam.

Debreczenben, szept. 7. 1869. kész szolgája Gyűgyey József.

Eszevételező urtól szép lehet, maga szempontjából, hogy a zeneterén cosmopolitai térre lépett; de mi nem követhetjük. Hivatkozunk az Abrányi K. által szerkesztett „Zenészetű lapok“ folyó évi 47-ik számára, a hol ezeket mondja a színházi hangverseny alkalmából: „Nagyon megütközöttünk azon, hogy Debreczenben, a magyarság legtekintélyesebb székhelyén, a magyar zeneirodalmat egészen ignorálva találtak. Ha Debreczen is ily példával megy elő, akkor ne csodálkozzunk a német szellemnek mind inkább erősebben lábra kapásán; s okozzuk csak saját magunkat, kik számdékosan gyilkosai leszünk önálló nemzetiségünknek.“ Ugy látszik, hogy Abrányi szerint is van a művészetben nemzetiség, bár eszevételező ur szerint nincs is. — Egyébiránt sajnáljuk e hibát, a mi színpadunkon elkövetett. Nem kellett volna azt megengedni: ha Oberon nincs meg magyarul, van sok idegen opera, a mi magyarban is meg van; ha már nem kellettek eredeti magyar operáink! — Eszevételező ur is elismeri a tény valóságát. Mi megmaradunk véleményünk mellett, s megvagyunk győződve, hogy nem lehet a szerencsét fehérre mosni — még egyszer oly nagy cosmopolita örököséssel sem.

¹⁾ A ki nyilvános téren föllép, az ellen a bírálat jogosult; ha mégis a bírálok műkedvelők irányában kiméltetesebbek, az csak gyöngédség, s ennek is van határa, de nem kötelesség. Mi is keményvelbek lettünk volna, ha a föllépett kisasszony nem műkedvelő.

²⁾ Hallod ezt Árpád? Hallod Vörösmarthy? hallod Bihary? Lavotta? Boka? — Nem örvendezze Liszt? — Abrányi, Morzsay tanulatok! Szerk.

³⁾ A hazafiság nincs nyelvhez köve, de van a nyelv köve a hazafisághoz; a ki bírja a magyar nyelvet, nekünk ne énekeljen németül; elég sokáig tanultunk már német notára. Szerk.

⁴⁾ A hasonlat mindig sántikál; Morzsay nem magyar születésű, s mégis magyarul énekel.

Szerk.

Fővárosi értesítő.

* Hír szerint october 16-án nyílt meg az országgyűlés; s mindenek előtt az államköltéséget terjesztetik elő.

* A honvédség számára rendelt 80 ezer darab Wörndlgyeuer Andrássy honvédszázados által Bécsben átvétetnek, és onnan egyenesen szétküldetnek az illető kerületi parancsnokságokhoz. A ruházat Budáról küldetik szét. A napokban várható több alóbbi kezelő tiszt kinevezése a honvédséghez.

* Az országgház kiépítése tárgyában tanácskozás tartatott. E szerint 800 szoba lenne építendő, hogy valamennyi ügyérség hivatalos helyiségei ott együtt lehessenek.

* Az Ozorai Árpád által Nagy Sándor ellen kezdett sajtóper tárgyalása megförtént. Vádlott 6 szavazattal 9 ellenében felmentetett; vádló pedig 26 f. perköltéségen marasztaltatott.

* Náhraft pesti aranyműves boltjába néhány nap előtt belépett egy hölgy, ki aranygyűrűket nézett, de egy sem tetszett neki s így ismét elment. — A segéd csak későn vette észre hogy egy értékes gyűrű elveszett. A napokban azonban az utcán történetesen találkozik a hölgygel s felszólítja, jöjjön el ismét a boltba, mert új aranyárúk érkeztek. A nő kapva-kapott az alkalomban, s eljött. A segéd eleje rakott 24 darab karpereczet és alkalmat adott a rönök egyet ellopni. Alig fordult vissza a segéd, már csak 23 darab feküdt az asztalon. Náhraft ur, kit a segéd a dolegről már előre értesített volt, mintegy véletlenül belépett a boltba, megmotózta a kisasszonyt, s megtalálta táskájában a karpereczet egyéb ékszerekkel együtt, melyek valószínűleg más boltokból kerültek hozzá ugyan ily módon. A kisasszony 21 éves és egy tinnyei földbírtokos leánya.

Pesti röppentyűk.

(Szept. 7-én).

A madarat a tolláról lehet felismerni!

Bukarestben a sötétség madarai „Egy szózat missionarius Czelder Mártonhoz“ cz. röppent szórtak szét a két hazában, mintegy válaszul a „Tükör“ re, melyben Koós Ferencz volt bukaresti lelkész mutatta be a derék lelkész a közönségnek. A sötétség ama baglyai persze álca alatt „Az igaz(s)ág számos barátjai“ aláírás mellett egy esomó sarat dobnak ama derék s önzést nem ismerő férfi szemé közé, kinek egyedüli bűne, hogy Moldva-Oláhországtan néhány magyar egyházat s i. kolát emelt a kegyeletes adományozások utján begyűlt fillérekből.

A Czelder Márton ellen intézett e rozszakaratu paszvil tompa nyilai azonban ártalmatlanul pattannak vissza az igazság érzete által vértezett szilárd férfunak mellől s elleneinek ocsmány hughása a puszták szelében hangzik el.

Az olmtüzi ércék nagyon derék ember lett volna, ha idejében születik, csak az a baj, hogy szülője vagy három századdal később hozta világra — a siralomnak völgyében.

E jámbor férfi az ábrándok ködös hazájában botorkázik. . . .

Kapja magát a napokban is — és egy kacskaringós egyházi átkot sújt egy alatta álló papnak a fejébe, mivel ez, szerinte az egyháztól való schizmatikus elszakadás bűnében lélegzik. Legjellemzőbb, hogy az olmtüzi ércék egyházi bíróság értelmében s nevében szítja átkozódásait, nem tudja, hogy az osztrák törvények szerint el van törölve.

Igy lő aztán bakot gyakran a „vastag tudatlanság,“ s teszi magát nevetségessé a világ előtt. . . .

A macsvánzkiszmus korában nem csoda, ha a „rauberwesen“ még a gőzhajókon is megköveteli jogait.

A „Klotild“ gőzösön már nem is mernek az emberek a „Margitsziget“-re hajózni, ha csak revolverrel fel nem fegyverkeznek. Mult vasárnap nevezett gőzösön a hajótulajdonosnak fia, egy tisztességes asszonyságot pofozott fel, s midőn az elégtételt követelő férj, elébe állt a gonosz fickónak, hasonló bántalmalon részesült. Voltak a hajón constablerek és megyei hajduk is, kik azonban fülüök botját sem moztatták, sőt a hajó kapitánya sem merte a princzipális fia rendre utasítani. Midőn a közönség a megtámadottak védelmére kelt, a vásott fiu a legaljasabb kifejezéssel traktálta a közönséget, melyből átalános dulakodás fejlődött ki, hol az öklök és botok nem csakély szerepet játszottak, s a botánykozott kicsinyben mult, hogy a Dunába nem röpitett ki. . . .

Fiume arisztokratái a nagy gyűlésen ugyan panaszos lakomát adtak Magyarországról hozzájuk tárt karokkal siető testvéreiknek. Egy távirat arról értesít minket, hogy Matkovich egy toasztja miatt, ki az igazságot leplezetlenül találta fel az arisztokrata urak orra alá, ezek kölesön fejében azt mutatták meg, hogy kell a vendégjogot agyon térdelni. Sok természettudósnak torján ahadhattott a panaszos tengeri pók és rák!

No de: Aristokratia non coronat! . . .

Belföld.

* A pozsony megyei honvédegyelet választmánya f. évi szept. 5. tartott ülésében, az általala felállítandó „peredzsigándi“ honvéd emlékszóbor leleplezési ünnepélye f. évi okt 3-ra tűzetett ki.

* N.-Szebenből írják, hogy a fogarasi kárpátokon szept. 5-én hó esett.

* Kálmánczán (Somogy megye) egy paraszt asszony három egészséges, teljesen kifejldött gyermeket szült.

* Najnik szept. 4-én csaknem egészen lángba borult. A szerencsétlenség irtózatoss volt. Házak, pajták, asztagok a pusztító lángok martalékává lettek. Dr. Fleischerné és Rohrbacherné urhölgyek Szliácson a csekély számú fürdővendégek közt azonnal gyűjtést rendeztek a szegény leégettek számára, mely körülbelül 100 fírtot eredményezett.

* Ungban az ujonczállításkor, kevesen jelentkeztek, és pedi azért, mert a nép közt el volt híresztelve, hogy a honvédeket mind az orosz czárnak fogják ajándékozni kárpótlásul azon orosz katonákért, kik 49-ben Magyarországon elhaltak.

Külföld.

— Londoni tudósítások szerint ott a porosz hadsereg nagy ősz gyakorlatai általános figyelmet és annál nagyobb érdeket keltenek, mert a hadseregnek a hátultöltő fegyverekkel ellátása óta más hadászati intézményeire is igen nagy gond fordítatik a porosz hadseregnek, és sok elfogadtatott s alkalmaztatott már azokból az angol katonaságnál is. Az angol egyenruha a porosz törzskarnál igen jelentékeny számmal van képviselve, mert Sir W. Codringtonon kívül még számos törzstiszt, s ezek közt elismert hadászati, irói tekintélyek vannak jelen a porosz katonai nagy gyakorlatoknál. A „Times“ igen gyakorlott toliból jeles és terjedelmes értesítéseket közöl a gyakorlatok folyamáról. A hadseregről többek közt a következőket mondja: „Valóban csudálatos látni azon előhaladást, mit a porosz hadsereg 1866 óta tett. Az akkor tett tapasztalatokat a porosz vezérek úgy látszik igyekeztek értékesíteni. Mert épen nem hiszik azt, hogy a háboru sikere már a hadsereg tökéletességének biztositéka volna, hanem a legnagyobb kitartással keresik a hiányokat, hogy azokon segítsenek; s ez irányban fáradozásait valóban siker koronázza!“ — A Timesen kívül még a Dayli Telegraph hoz részletes tudósításokat, s ezekből azon megjegyzést emeljük ki, hogy ezee hadgyakorlatoknak semmi politikai tüntetni akarás nem tulajdonítható.

— Ellentétben azon megnyugtató hirkkel, melyek a mexicói állapotok felől legközelebb érkeztek, az angol lapok folyton tartó zavargásokról beszélnek, melyek Mexiconak egyes tartományában napi renden vannak, bár a Tamaulipai tartománybeli felkelés már legyőzetett. Az india-nusoknak Sonora tartományba betörése is igen komoly dolognak állitatik, mert e vad nép ropant pusztításokat teszen ott. Azonban részletes tudósítások még hiányoznak.

— A munka beszüntetési mánia egész Canadáig elterjedt. Quebecben 3000 hajógyári munkás csinált strik et. Aug. 31-én távirtdai tudósítás szerint heves csendhaborítások történtek, s csupán a katonai segély igénybevételével lehetett a rendet ura helyreállítani.

— New-yorki lapok írják, hogy a Californiai választásoknál a demokráta-párt győzött, ugyhogy annak részére az állam törvényhozásában a többség biztosítva van.

— Most már egészen bizonyos, hogy a porosz kormány is beakarja szüntetni teljesen ama ismeretes kellemetlen sürgönyváltást. — Mindkét részről igen nagy előékenység tanusított e kellemetlen ügy befejezésében, s most már mind Thile, mind Beust ur nyugodhatnak babérjaikon.

Különfélék.

— Valódi Robinsonok. (Vége.) Az európai tengerek Robinsona azon szerencsétlen volt, ki 1615-ben azon hajóval, mely a rendes közlekedést Anglia és Irland közt fentartotta, egy francia kalózhajó kapitányának kezébe jutott. A

Debrecen 1869
67-73. nappal
a hírből

53, 54. nappal
hírből

francia e hajón levő három utast eszomakba tette, s ezen a szel és hullámok ide s tova hajtották őket s minden táplálékuk kevés cukorból állt. A három szerencsétlen közül az egyik csakhamar meghalt, s a kettő is ugy elyengűt. Hogy már könyörögtek haláluk bekövetkeztéért. A csónak Anglia és Irland közt valami sziklaszigetnél akadt fenn, s erre valahogy kiszálltak. A menekülés helyének megvizsgálása igen kevés vizsgálatással szolgált, nem volt azon egy fa, nem egy fűszál. Az idő viszontagságai elől, mi sem védelmezte meg őket. A mint barátságosan tartózkodási helyükkel jobban megismerkedtek, tengeri kutyák, fókák husával, s madár tojással tengettek életüket. Hat hetet éltek már a szirtszigeten, a midőn közülök az egyik titokteljes módon eltűnt. Bizonyosan madártójtást keresve a tengerbe esett. Vizsgálatlan barátja a tél közeledtével összetörte a csónakot, s abból egy kis kunyhót eskábált össze. Az idő oly zord lett, hogy néha napokig nem hagyhatta el kunyhóját; hogy tehát éhen ne haljon meg, egy nyilást csinált a kunyhón, s azon át sikerült néha egy éhes fókát horoggal megfogni. Tizenegy hónapot töltött így, a mikor egy flamandi hajónál néhány matróz tojást keresni a szigetre csónakozott. De alig látták meg a borontos szakálu elvakult kinézésű embert, megirnodták, miután azt tengeri rablónak tartották. De ez szaladt utánuk, s kiabálva kérte őket, hogy térjenek vissza, mire a matrózok neki bátorodva magokkal vitték Londonba, s innen haza szállítottatták Irlandba.

1810-ben a Tristan d'Acunha nevű jávai szigeten három férfi i ötött ki Egy Lambert nevű éjszakamerikai, egy portugall mulatte, és egy Tamás nevű minorkai. Az amerikai félbolond embernek látszott. Ő azért ment e pusztá szigetre, hogy királyt játszhasson. Birtokába vette egész komolysággal a szigetet maga örökösei számára, alkotmányt szerzett, s ennek egyik cikkelyében ígerte hogy minden idegen vendégszeretetelt fog a szigeten fogadtatni, s jó pénzért élelmiszerekkel elláttatni. A két alattvaló fölött uralkodó fejedelm palotája gyékényfedeles kunyhó volt, s birodalmát 100 holdnyi termékeny föld képezte. Termelt burgonyát, káposztát, répát, tenyésztett sertést, kecskét, ludat, ruczáit, tyukokat, a halzsirt és tengeri bornyuböröket összegyűjtötte. A mit maga nem termelt, avval neki a tenger a legnagyobb bőkezűséggel szolgált. Két évvel megérkezésük után Lambert egyszer elment onnan hazulról, s társai soha se látták többet.

Elhagyott alattvalóinak sokat kellett szent-

vedni az amerikai kalózzablóktól, mindazon által midőn a Plymouth fregatte 1816-ban a sziget mellett elhaladt s azt Tristan d'Acunha nevében birtokába vette, 12 sertéssel, 3 házzal és szépen művelt földekkel birtak. Az angolok oda érkezte után a portugall mulatt a legelső alkalmat felhasználta, hogy a szigetet oda hagyhassa. A minorkai Tamás azonban ott maradt, hogy az angoloknak tapasztalataival segélyére legyen, s azok gyarmatát Lambert sorsát illetőleg fel ne költse; néha, ha kissé sokat ivott, vádolni kezdte önmön magát, s ez igen gyakran megtörtént mert az öreg Tamásnak mindig sok pénze volt, bár nem lehetett tudni, hogy hol azon bank, melyből meríti. Azon ígérete, hogy ennek nagy titkát egyszer felfedezze, nem ment teljesedésbe, miután egyszer csak hirtelen meghalt. Még ki sem hült, a midőn a szigeten levők mindent felkutattak; azonban semmit sem találtak.

Harvey szigeten 1852-ben Lemont egy fehér embert talált, két nővel és sok gyermekkel. Ő is hozzájuk csatlakozott, s attól fogva pátriárkális életet élnek, s a hajósokkal kereskedést folytatnak.

Legujabb

== A Ráday által elfogott rablók közül a mint hírlik 9 fog rövid idő alatt kötél által kivégeztetni.

== Gróf Festetics György a Szent István rend nagy keresztjét kapta.

== Bécs, szept. 7. Károly Románia fejedelme. Szombaton ide fog érkezni.

== Zágráb, szept. 7. A varasdi polgárorség most vonult be zene szóval; számos magyar küldöttség érkezett a beigtatásra; a város ünneplésesen fel van díszítve. Általános lelkesedés.

Közgazdaszat.

— Debreczen, szept. 7-én tartott hetivásárkor közép ár mérőnkint, buza 5 ft 90 kr, kétszeres 5 ft 20 kr, rozs 2 ft 65 kr, árpa 1 ft 95 kr, zab 1 ft 60 kr, tengeri 2 ft 80 kr, köles 2 ft 50 kr, kása 4 ft 50 kr, 1 zsák burgonya új — 90 kr, 1 mázsa szalonna 52, 55, 54 ft, 1 mázsa hajt 54, 53, 56 ft.

A baromvásár nagy és élénk volt, fő több eladatott, mint szarvasmarha.

== Pest, szept. 7. Az idő ma meglehetősen meleg, csaknem tikkasztó volt. A hőmérő + 24° a légsúlymérő 28°9". A gabnatözsdé az izraelita ünnep miatt ma is zárva volt, csupán délután t-

tettek néhány kötések sept—októberre 5 ft 12 krjával buzára. Tényleges eladás nem történt.

Könyvészet.

(Folytatás.)

— Legujabb könyvek haphatók Telegdy Lajos könyvkereskedésében:

Hugo: Nevető ember 4. köt. (vége) 2 ft.

György Ödön munkái, kiadják testvérei 1ft.

Szemere Bertalan: Naplóm 4—5 füz. (vége) 2 forint. (Folyt. köv.)

156-ik árjegyzék

az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. ében, kötelezettség nélkül).

	ft.	kr.
A. Asztali dara nagy szemű	—	15 80
B. Ugyanaz apró szemű	—	13 80
C. Dara középszerű	—	12 60
O. Királyliszt	—	15 40
1. Lángliszt	—	12 60
2. Montliszt	—	12 —
3. Zsenyelyliszt különös	—	11 40
4. Ugyanaz	—	10 60
5. Fehér kenyérliszt I. rendű	—	9 20
6. Ugyanaz II. rendű	—	8 —
7. Barna kenyérliszt I. rendű	—	7 40
8. Barna kenyérliszt II. rendű	—	6 40
Kétszeres liszt	—	—
Rozsliszt I. rendű	—	7 40
Rozsliszt II. rendű	—	5 40
000. Árpakása	—	18 —
00. Árpakása	—	16 —
0. Árpakása	—	14 —
1. Árpakása	—	11 —
2. Árpakása	—	10 —
3. Árpakása	—	9 —
Lábliszt	—	3 20
Korpa	—	2 20
Árpaliszt	—	4 —

Minden zsákért 1 ft lefizendő. — E betétet azonban a vevő visszakapja; ha a zsákot, az elviteltől számított legfeljebb 3 hó alatt, liba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Utánvétel mellett visszaküldött zsákok nem fogadtatnak el.

Simaőrlés mázsánkint — — — 60 kr.

Darálás — — — 70 kr.

Debreczen, aug. 21. 1869.

Magyar kir. szab. tiszavidéki vasúti MENETREND, az erdélyi vasutüzlet megnyitása napjától a további rendelkezésig.

		óra perc		naprészt		óra perc		naprészt	
I. Bécs és Pestről Kassa felé.	Bécs	7	30	regg.	7	30	regg.	7	30
	Pest	6	30	regg.	5	23	este	5	23
	Czegléd	9	39	—	8	4	—	8	4
	Szolnok	10	37	—	9	17	éjjel	9	17
	Pásp.-Ladány	1	33	délt.	1	3	—	1	3
	Debreczen	3	5	—	3	46	regg.	3	46
	Nyiregyháza	4	35	—	4	24	—	4	24
	Tokaj	5	31	este	5	9	—	5	9
Miskolcz	7	24	—	10	46	délt.	10	46	
Kassa	9	56	—	1	51	délt.	1	51	
II. Bécs és Pestről Arad felé.	Bécs	8	—	este	7	30	reggel	7	30
	Pest	6	30	reggel	5	23	este	5	23
	Czegléd	9	21	—	8	19	—	8	19
	Szolnok	10	16	délt.	9	17	éjjel	9	17
	Bézó-Tur	11	9	—	11	40	—	11	40
	Csaba	1	9	délt.	2	36	—	2	36
Arad	2	52	—	5	11	reggel	5	11	
III. Bécs és Pestről Nagyvárad felé.	Bécs	8	—	este	8	—	—	8	—
	Pest	6	30	reggel	6	30	—	6	30
	Czegléd	9	39	—	9	39	—	9	39
	Pásp.-Ladány	2	7	délt.	2	7	—	2	7
	B-Ujfeh.	3	46	—	3	46	—	3	46
	Nagyvárad	4	31	—	4	31	—	4	31
IV. Nagyváradról Pest és Bécs felé.	Nagyvárad	10	20	délt.	10	20	délt.	10	20
	B.-Ujfeh.	11	44	—	11	44	—	11	44
	Pásp.-Ladány	12	55	délt.	12	55	délt.	12	55
	Czegléd	5	33	—	5	33	—	5	33
	Pest	8	39	—	8	39	—	8	39
	Bécs	6	14	reggel	6	14	reggel	6	14

A közállomásokról indulás ideje, minden pályaudvaron a kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik menetrendje.

Arad-Szeben: Indul Aradról naponkint este 7 órakor. — Érkezik Aradra naponkint reggel 5 óra 19 perczkor, (5—4 utas felvétele mellett.)
 Nagyvárad-Arad: Ind. (Személy-szállítás). Nagyváradról naponkint este 6 órakor. — Érke. Nagyváradra naponkint reggel 9 órakor.
 Nagyvárad-Kolozsvár: Ind. Nagyváradról nap.kint este 6 ór. 50 p.kor. — Érke. Kolozsvárra naponkint regg. 6 ór. 40 percz. (7—8 utas felvétele mellett.)
 Nyiregyháza-Beregszász: Ind. Nyiregyházáról nap.kint regg. 7 ór. Érke. Nyiregyháza nap.kint este 4 ór. 50 percz. (5 utas felvétele mellett.)
 Miskolcz-Eger-Illyán: Ind. Miskolczról nap.kint regg. 8 ór. 50 percz. — Érke. Miskolczra nap.kint este 6 ór. 10 percz. (5 utas felvétele mellett.)
 Kassa-Lőcsé-Kézsmárk: Ind. Kassáról nap.kint éjjel 12 ór. — Érke. Kassára nap.kint éjjel 12 ór. 10 percz. (5 utas felvétele mellett.)
 Kassa-Tarnov: Ind. Kassáról nap.kint regg. 1 ór. — Érke. Kassára nap.kint éjjel 10 ór. 50 percz. (7 utas felvétele mellett.)
 Kassa-Munkács-Sziget: Ind. Kassáról nap.kint éjjel 11 ór. 45 percz. — Érke. Kassára nap.kint regg. 1 ór. (5 utas felvétele mellett.)
 Kassa-Vác: Ind. Kassáról vasárnap, hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10 ór. — Érke. Kassára hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 2 ór. 45 percz. (3 utas felvétele mellett.)

Az igazgatóság.